

راهنمای شیوه‌نامه استاندارد انتشارات علمی-پژوهشی ایران آکادمیا

نسخه دوم – ژوئن ۲۰۲۲

مقدمه

از آغاز سال ۲۰۲۲ میلادی، ژورنال‌های منتشر شده از سوی انتشارات ایران آکادمیا، برای استناد به منابع، از نظام «یادداشت-کتابشناسی» شیوه‌نامه شیکاگو (Chicago Citations: Notes-Bibliography System) استفاده می‌کند.^۱ دلایل این انتخاب در راستای سازگاری مقالات فارسی و انگلیسی در موتورهای جستجو، نمایه‌سازها و شیوه‌های دیجیتال بررسی مقالات است. همچنین به دلیل اختلاف زبان فارسی بعنوان زبان راست‌نویس با زبان‌های چپ‌نویس، بکارگیری شیوه‌ای همسان که به دستور خط و آسان‌خوانی نوشتار فارسی آسیبی وارد نکند و در عین حال از شیوه‌های مرسوم و جهانی استناد بهره‌مند باشد ضروری است.

انواع شیوه‌نامه شیکاگو

شیوه‌نامه شیکاگو دارای دو نظام است. نظام نخست «نویسنده-تاریخ»؛ و نظام دوم، «یادداشت-کتابشناسی» است. شیوه‌نامه ایران^۲ بر پایه ویرایش شانزدهم شیوه‌نامه شیکاگو نویسنده-تاریخ تنظیم شده است و به طور کلی، می‌تواند مبنای کار پژوهشگران و جستارنویسان فارسی‌زبان قرار بگیرد. اما معیار انتشارات ایران آکادمیا بدلائلی که در مقدمه اشاره شد ویرایش هفدهم شیوه‌نامه شیکاگو: یادداشت-کتابشناسی است. در این نظام استنادهای درون‌متنی، در قالب یادداشت، پانویس (footnote) می‌شوند.^۳

ساختار بنیادین یادداشت در شیوه‌نامه شیکاگو

یک یادداشت که در پانویس ظاهر می‌شود به طور کلی به ترتیب شامل نام نویسنده (با ترتیب منطقی؛ یعنی نخست نام کوچک، و سپس نام خانوادگی) و عنوان منبع است و بسته به کوتاه یا بلند بودن یادداشت، اطلاعات ناشر و شماره صفحه یا صفحات به آن افزوده می‌شود. بخش‌های هر یادداشت، با کاما (ویرگول)، از هم جدا می‌شوند و اطلاعات ناشر در پرانتز (کمانک) قرار می‌گیرند.

یادداشت بلند و کوتاه

شما در استناد درون‌متنی که در پانویس نمایش داده می‌شود، می‌توانید متناسب با نیاز از یادداشت بلند یا کوتاه استفاده کنید. یادداشت بلند شامل نام کامل و عنوان به اضافه اطلاعات ناشر و شماره صفحات است، اما در یادداشت کوتاه می‌توان تنها به نام خانوادگی نویسنده و عنوان بسنده کرده و شماره دقیق صفحه را نوشت.

نمونه یک یادداشت کامل بلند:

1. Henry David Thoreau, "Walking," in *The Making of the American Essay*, ed. John D'Agata (Minneapolis: Graywolf Press, 2016), 177–78.

نمونه یک یادداشت کوتاه :

^۱ برای مطالعه انواع نمونه‌های استناد انگلیسی به خلاصه سایت رسمی شیوه‌نامه شیکاگو، در لینک زیر، مراجعه کنید.

https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html

^۲ Alidoosti et al., *Iran Manual of Style*.

^۳ بسته به نوع مقاله، گاهی ممکن است لازم باشد که پانویس‌ها (footnote) به پی‌نویس (endnote) تبدیل شوند. اگر مایل به تبدیل پانویس‌ها به پی‌نویس بودید، حتماً با شورای دبیران یا مدیریت ژورنال مرتبط، مشورت کنید.

2. Thoreau, "Walking," 182.

نمونه کتابشناسی پایان مقاله (ترتیب نام و اجزا متفاوت است):

Thoreau, Henry David. "Walking." In *The Making of the American Essay*, edited by John D'Agata, 167–95. Minneapolis: Graywolf Press, 2016.

قواعد استناد به یک نوشتار یا کتاب فارسی یا هر منبع غیر انگلیسی^۴ که هیچ ترجمه انگلیسی ندارند

شیوه‌نامه شیکاگو برای استناد به منابع غیر انگلیسی که ترجمه انگلیسی ندارند (شامل منابع فارسی و یا عربی و کردی و مانند آن) پیشنهاد می‌کند که از شیوه‌نامه آوانگاری کتابخانه کنگره آمریکا^۵ برای آوانگاری عنوان منبع در زبان اصلی استفاده شود. پس از آوانگاری، می‌توانید ترجمه انگلیسی عنوان را در کروشه [] بیاورید.^۱ پیشنهاد انتشارات ایران آکادمیا استفاده از شیوه‌نامه آوانگاری است که توسط دکتر محمد معین در سال ۱۳۵۰ پیشنهاد شده و برای آوانگاری کلی نام‌های جغرافیایی ایران به کار رفته و به پذیرش سازمان ملل نیز رسیده است. قاعده کلی این شیوه‌نامه در ویکی‌پدیای فارسی زیر عنوان «نویسه‌گردانی»^۶ و همچنین در فرهنگ معین زیر عنوان «جدول تطبیق حروف یونانی و لاتینی با حروف فارسی» و در ادامه همین متن در دسترس است.

همخوان‌ها	
لا‌تین‌نویسی فارسی	z x v t š s r q p n m l k j h g f d c b
فارسی	ب چ د ف گ ه ح ج ک ل م ن پ غ، ق ر ث، س، ص ش ت، ط و خ ذ، ز، ض، ط ژ، ع، ء

واکه‌ها								
الفبای فارسی	آ	اِ	اُ	آ	ئی	ئو	ع، ء (انسدادی چاکنایی)	اَو
لاتین‌نویسی فارسی	a	e	o	ā	i	u	/ë	ow
نمونه پارسی	آبر	اِرم	اُردک	آسیمان	ایران	بوستان	مسئول	فردوسی
برابر لاتین	abr	Eram	Ordak	Āsemān	Irān	Bustān	Mas'ul/masëul	Ferdowsi

نمونه یادداشت بلند به یک مقاله فارسی که ترجمه انگلیسی ندارد:

1. Mohammad Reza Nikfar, "Imān va Teknik [Faith and Technique]," (Nilgoon n.d.), 23-7.

نمونه یادداشت کوتاه همان کتاب:

1. Nikfar, Iman va Teknik, 26.

نمونه استناد کامل در کتابشناسی پایان مقاله:

Nikfar, Mohammad Reza. "Imān va Teknik [Faith and Technigue]." Accessed January 9, 2022. <https://www.goodreads.com/book/show/9138705>.

استثناء یادداشت به زبان فارسی: انتشارات ایران آکادمیا نوشتن منبع در یادداشت کوتاه را به زبان اصلی راست‌نویس (مانند فارسی، عربی، و کردی و دیگر زبان‌ها با الفبای مشابه) می‌پذیرد. اما در کتاب‌شناسی باید از آوانگاری استفاده کنید و از حروف غیر لاتین استفاده نکنید.

^۴ غیر انگلیسی شامل همه زبان‌های لاتین یا غیرلاتین مانند فارسی و عربی و عبری و روسی و چینی و مانند آن‌ها می‌شود.

^۵ "ALA-LC Romanization Tables".

^۶ ترجمه انگلیسی قاعده نیست، اما در برخی موارد ممکن است لازم تشخیص داده شود که عنوان آوانگاری شده، باید حتماً ترجمه انگلیسی داشته باشد.

^۷ "Transliteration (نویسه‌گردانی)"; Mo'in, Mo'in Encyclopedic Dictionary.

قاعده کلی استناد به منابعی که ترجمه هستند^۱

ممکن است تشخیص نویسنده این باشد که عنوان منابع خود را به زبان اصلی که منبع نوشته شده وارد کند. در این صورت ترجمه انگلیسی باید در کروشه [] پس از نام اصلی وارد شود. این قاعده شامل منابع فارسی یا غیر انگلیسی که ترجمه انگلیسی ندارند نیز می‌شود.

نمونه یادداشت بلند (کتاب ترجمه شده):

1. Jhumpa Lahiri, *In Other Words*, trans. Ann Goldstein (New York: Alfred A. Knopf, 2016), 146.

نمونه یادداشت کوتاه همان کتاب:

2. Lahiri, *In Other Words*, 184.

نمونه استناد کامل در کتابشناسی پایان مقاله:

Lahiri, Jhumpa. *In Other Words*. Translated by Ann Goldstein. New York: Alfred A. Knopf, 2016.

نمونه یادداشت بلند (کتاب فرانسه ترجمه شده به فارسی):

1. Michel Foucault, "L'esprit d'un monde sans esprit, entretien avec P. Blanchet et C. Brière," in *Iran : la révolution au nom de Dieu*, trans. Nikoo Sarkhosh and Afshin Jahandideh (Tehran: Nashr-e Ney, 2013).

نمونه یادداشت کوتاه همان کتاب:

2. Foucault, "L'esprit d'un monde sans esprit, entretien avec P. Blanchet et C. Brière."

نمونه استناد کامل در کتابشناسی پایان مقاله:

Foucault, Michel. "L'esprit d'un monde sans esprit, entretien avec P. Blanchet et C. Brière." In *Iran : la révolution au nom de Dieu*, translated by Nikoo Sarkhosh and Afshin Jahandideh. Tehran: Nashr-e Ney, 2013.

قواعد کلی استناد در انتشارات ایران آکادمیا در یک نگاه

- شیوه‌نامه پذیرفته شده «شیکاگو: یادداشت-کتابشناسی» است.
 - استنادهای درون‌متنی (یادداشت کوتاه و بلند) از قاعده پانویس پیروی می‌کنند.
 - در صورت لزوم، تنها در یادداشت‌های کوتاه، منابعی که زبان اصلی آن‌ها راست به چپ (مانند فارسی، کردی، عربی، ...) است، می‌توانند به همان زبان اصلی در پانویس وارد شوند.
 - هنگامی که مایلید به معادل انگلیسی واژه یا عبارتی اشاره کنید، عبارت انگلیسی را در پرانتز در درون متن بنویسید و نه در پانویس.
 - همه استنادها در کتابشناسی پایان مقاله، با حروف لاتین نوشته می‌شوند و عناوین منابع غیرانگلیسی که ترجمه انگلیسی ندارند، با شیوه آوانگاری به لاتین نگاشته می‌شوند و در صورت لزوم ترجمه انگلیسی آن‌ها در کروشه [] قرار می‌گیرند.
 - کتابشناسی پایان مقاله، بدون شماره‌گذاری و به ترتیب حروف الفبا فهرست می‌شوند.
 - در صورت بروز ابهام، معیار کتابچه راهنمای شیوه‌نامه شیکاگو است.
- به زبان ساده:** تصور کنید که کتابشناسی شما برای یک مخاطب انگلیسی است و همه اجزا آن لازمست با حروف لاتین باشد.

^۱ این قاعده شامل کتب یا مقالات خارجی که توسط مترجم به فارسی برگردان شده‌اند نیز می‌شود.

“ALA-LC Romanization Tables.” The Library of Congress. Accessed January 8, 2022.
<https://www.loc.gov/catdir/cpsol/roman.html>.

Alidoosti, Siroos, Fakhrossadat Mohammadi, Hamid Keshavarz, Mohammad Abooei Ardakan, and Mahmoud Sangari. *Iran Manual of Style*, 2016. <https://irandoc.ac.ir/book/1310>.

Mo’in, Mohammad. *Mo’in Encyclopedic Dictionary*, 1972.

The Chicago Manual of Style Online. “The Chicago Manual of Style, 17th Edition.” Accessed January 8, 2022. <https://www-chicagomanualofstyle-org.vu-nl.idm.oclc.org>.

“Nevisheh gardāni [Transliteration].” In *Wikipedia*, January 4, 2022.
<https://fa.wikipedia.org/w/index.php?title=%D9%86%D9%88%DB%8C%D8%B3%D9%87%E2%80%8C%DA%AF%D8%B1%D8%AF%D8%A7%D9%86%DB%8C&oldid=33870388>.